

СТАНОВИЩЕ

ОТ

ДОЦ. Д-Р ТЕОДОРА ДИМИТРОВА

за дисертационен труд за присъждане
на образователна и научна степен „доктор“ на

СВИТЛАНА ДИМИТРИИВНА АНГЕЛОВСКА

на тема:

**ТРАДИЦИЯ И ИНДИВИДУАЛНОСТ В ПРАВОСЛАВНИТЕ
ЦЪРКОВНИ ПЕСНОПЕНИЯ НА СЪВРЕМЕННИТЕ БЪЛГАРСКИ
АВТОРИ ПРОТ. Д-Р КИРИЛ ПОПОВ И ОТЕЦ АЛЕКСАНДЪР
ЛАШКОВ**

Професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
научна специалност Музикознание и музикално изкуство

Научен ръководител: проф. д-р Ю. Куюмджиев

Изборът на тема на изследването очевидно попада в сферата на интересите на Свитлана Ангеловска, според нейната биография, и в този смисъл е последователен и системен. Обичайно съчетанието на научен интерес с наличието на практически опит са гаранция за положителни резултати предвид многовекторния поглед към съответната тема. Така и в конкретния случай по-ранните изследвания върху украински и български църковни и фолклорни произведения и традиции, съчетани с личен практически опит в църковна

хорова практика и обучение по византийско (източно) пеене, осигуряват на докторантката стабилна основа, върху която да изгради тезите си при изследването на творчеството на двама съвременни български композитори и клирици – о. Александър Лашков и прот. д-р Кирил Попов. Тяхното богослужебно творчество, което е пряко насочено към църковната практика, попада за първи път в полезрението на изследователски интерес, и в този смисъл задачата на докторантката е колкото благодарна за разглеждане, толкова и отговорна по отношение на фактологията и заключенията, до които се достига.

Структурата на текста е оформена според изискванията - дисертацията съдържа увод, три глави, заключение, библиография, приноси на дисертационния труд, публикации по темата и приложение, с общ обем от 267 страници, от които основният текст е 234 с., с 3 приложения и 192 нотни примера. Придружаващи изисквани публикации – 5 статии и 4 доклада на конференции. Като източници са посочени 120 публикации и електронни ресурси.

В Увода са формулирани ясно актуалността, обекта и задачите на изследването, посочени са методологическите принципи и приложимостта на работата.

Първа глава - „РАЗВИТИЕ НА МНОГОГЛАСНОТО ЦЪРКОВНО ТВОРЧЕСТВО В БЪЛГАРИЯ СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО“ – е въвеждаща и разглежда историческите, социо-културни и богослужебни основи, върху които се изгражда православната многогласна музика в България от края на XIX век. Освен направения исторически преглед, необходим за база на поставянето на разглеждания обект, тук ценен елемент представлява обзорът

на изследователите и техните тези по отношение на развитието на църковната музика и практики през XX-XXI.

Във втора глава „ТРАДИЦИЯ И ИНДИВИДУАЛЕН ПОДХОД В ЦЪРКОВНОПЕВЧЕСКОТО ТВОРЧЕСТВО НА АЛЕКСАНДЪР ЛАШКОВ“ се изследват стила, композиторските техники и похвати и значението на творчеството на композитора чрез анализиране на Литургии № 2, 4, 5, 6 и 7. Проблеми като претворяване на богослужебни текст, обиходното пеене, полифонични техники, песнопения от източен стил, тонални връзки в циклите, хармонията като аспект за слухово възприятие, са изведени като отделни подтеми. Това са акцентите, които Ангеловска привежда като аргументи за оформянето на специфичния почерк на Ал. Лашков, „върху чието стилово формиране оказват влияние различни музикални традиции – руската църковнопевческа практика, западноевропейската музикална култура и византийският източен напев“ (Автореферат, с. 20).

В центъра на трета глава „ТРАДИЦИЯ И ИНДИВИДУАЛЕН ПОДХОД В ЦЪРКОВНОПЕВЧЕСКОТО ТВОРЧЕСТВО НА КИРИЛ ПОПОВ“ са поставени произведенията от сборника от две части „Православни хорови творби“. Тук отново е открито отношението на автора към каноничните текстове, полифоничните техники и хармоничния език. Разгледани са най-често срещаните форми. Направено е и разграничение на песнопенията в различни групи въз основа на музикално-стилистичните особености - *полифонични песнопения, песнопения в традицията на източното пеене, обиходни творби, песнопения в руски многогласен тип на песнопенията, обработки, хармонизации и аранжimenti, други.*

В Заключението се прави обобщение на изложения текст и се формулират неговите приноси. Отражена е и тезата на докторантката, че „въз основа на анализа може да се заключи, че творчеството на Ал. Лашков и Кирил Попов утвърждава нова тенденция — съчетаване на стилова автентичност с индивидуален композиторски език, който е разпознаваем и адекватен на днешните богослужебни практики“ (Дисертация, с. 232).

Поздравявам Св. Ангеловска и нейния научен ръководител проф. д-р Юлиан Куюмджиев за избора на тема, т.к. съвременното църковно-приложно творчество е слабо проучена област. Надявам се това изследване да даде начало на изучаването на тази незаслужено negliжирана сфера. Бих препоръчала при евентуално публикуване на изследването да се прецизират текстовете като стилистика, да се уеднакви формата на цитиранията, да се приведе съдържанието във вид, отговарящ точно на структурата на текста.

Считам, че представеното изследване има приносен характер и изразявам положително становище за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научно направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“ на СВИТЛАНА ДИМИТРИИВНА АНГЕЛОВСКА.

16.08.2026

София

(доц. д-р Теодора Димитрова)